

Convenant Stikstof en Natura2000: bestuurlijke samenvatting.

Om de biodiversiteit te beschermen zijn op Europees niveau maatregelen genomen om unieke natuur veilig te stellen. De lidstaten moeten deze unieke natuur (soorten planten en dieren die vooral of uitsluitend voorkomen in een bepaalde lidstaat), beschermen binnen de zogenaamde Natura2000-gebieden. In Noord-Brabant gaat het om 21 gebieden.

Stikstof is met stip het grootste probleem in de Natura2000-gebieden. De stikstof werkt niet alleen verzurend, maar vooral vermestend, vergelijkbaar met het groei-effect van stikstofkunstmest. In het dichtbevolkte Nederland wordt het probleem van stikstofdepositie vanuit landbouw, verkeer en industrie op Natura2000-gebieden zwaarder gevoeld dan in de ons omringende landen. In het overgrote deel van de gebieden bevinden zich stikstofgevoelige habitats en in ruim vijftig gebieden is er sprake van fors overbelaste situaties.

Op dit moment leidt Natura2000 door de stikstofproblematiek tot grote problemen in het kader van vergunningverlening. Ook het opstellen van beheerplannen wordt ernstig gehinderd. De agrarische sector ondervond als eerste de problemen van vergunningverlening aan den lijve. Dit heeft geleid tot een intensieve zoektocht met de maatschappelijke partijen naar het doorbreken van de impasse van vergunningverlening. Eind september 2009 is een bestuurlijk akkoord met de betrokken partijen gesloten. Uitvoering van het akkoord leidt tot een geleidelijke daling van de stikstofemissies tot een aanvaardbaar niveau en biedt tegelijkertijd ruimte voor agrarische bedrijfsontwikkeling. In de Crisis- en Herstelwet zal de aanpak die in het bestuurlijk akkoord wordt voorgestaan, wettelijk worden vastgelegd. In de Crisis- en Herstelwet wordt geregeld dat de provinciale afspraken vastgelegd kunnen worden in een provinciale verordening. In Bijlage 1 is de tekst van het convenant opgenomen.

Het convenant berust inhoudelijk op vier pijlers:

- Het gebruik van technieken die verdergaan dan wettelijk (AMvB Huisvesting) worden voorgeschreven;
- Gratis saldering via een verplichte depositiebank;
- Het saneren van veehouderijbedrijven die een te hoge depositie veroorzaken (piekbelastingen);
- Monitoring van de afname in depositie en bijsturen wanneer nodig.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Er komt de komende maanden veel op de gemeenten af als het gaat om veehouderij, zoals acties in het kader van afwaartse beweging, actualisatie BVB-bestand, bedrijfsplannen in het kader van de AMvB-Huisvesting, etc.. Nu komen daar ook nog de afspraken in het kader van Natura2000 bij. Uitgangspunt is en blijft dat al deze acties elkaar ondersteunen en allemaal gericht zijn op het realiseren van de reconstructiedoelen. Voor een efficiënte werkwijze is het voor al deze acties gewenst om ze gecoördineerd te laten plaatsvinden en om het bedrijvenbestand zo goed mogelijk op orde te hebben.

Voor gemeenten betekenen de bestuurlijke afspraken in het kader van Natura2000:

1. Gemeenten wordt gevraagd vanaf inwerkingtreding van de bestuurlijke afspraken (waarschijnlijk vanaf medio 2010, bij inwerkingtreding van de provinciale verordening) te beoordelen of aanvragen in het kader van de Wet milieubeheer en meldingen in het kader van de AMvB Landbouw (of in later stadium in het kader van de omgevingsvergunning WABO) voldoen aan de spelregels uit het bestuurlijke akkoord:
  - Wordt in het geval dat er nieuwe stallen gebouwd worden voldaan aan de eisen ten aanzien van toe te passen technieken;
  - Betreft het een bedrijf dat een piekbelasting veroorzaakt;
  - Dient er gesaldeer te worden (via de depositiebank)?
2. Ten aanzien van de depositiebank: er mag vanaf inwerkingtreding van de provinciale verordening niet worden gesaldeerd buiten de depositiebank om. Ten behoeve van vulling van de depositiebank dienen er lege vergunningen en AMvB-meldingen ingetrokken of vervallen verklaard te worden. In de eerste maanden van 2010 zal er veel inzet gevraagd worden aan gemeenten om deze vergunningen en meldingen in te trekken of vervallen te verklaren om zo de depositiebank te vullen. Immers, als de depositiebank niet gevuld is, kan er ook niet (gratis) gesaldeer worden.
3. Gemeenten worden op twee manieren gefaciliteerd bij het intrekken van vergunningen en laten vervallen meldingen:
  - Door aanlevering van juridisch harde (LNV-)gegevens van gestopte bedrijven. Dit betekent dat de bewijslast dat een bedrijf daadwerkelijk is gestopt voor de gemeenten aanzienlijk vergemakkelijkt wordt;
  - Ondersteuning van gemeenten door Servicepunten Handhaving (SEPH's) op het gebied van bedrijfsbezoeken, aanschrijven bedrijven en behandelen bezwaren.

BIJLAGE 1: CONVENANT STIKSTOF EN NATURA2000

ALGEMEEN

Samenwerkende partijen betrokken bij het Bestuurlijk Overleg Stikstof en Natura2000 onderschrijven de volgende hoofdpijnen om te komen tot een invulling van de provinciale beleidsregel Stikstof en Natura2000. Deze samenwerkende partijen zijn: Provincies Limburg en Brabant, Directie Regionale Zaken Ministerie LNV, Stuurgroep Dynamisch Platteland, Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO), Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB), Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Brabantse Milieufederatie.

DOELSTELLING PROVINCIALE BELEIDSREGEL

De Limburgs/Brabantse beleidsregel heeft als doelstelling om de ammoniakbelasting op Natura2000-gebieden substantieel te verminderen en tevens de vergunningverlening voor veehouderijbedrijven rond Natura2000-gebieden weer vlot te trekken. De beleidsregel heeft betrekking op het totale Limburgse en Brabantse grondgebied.

De beleidsregel Stikstof en Natura2000 heeft (voorlopig) alleen betrekking op de stalemisse van ammoniak uit veehouderijbedrijven in relatie tot de stikstofbelasting op Natura2000-gebieden.

De beleidsregel Stikstof en Natura2000 kent drie belangrijke doelstellingen:

1. Emissiereductie in alle sectoren in de veehouderij, om daarmee proportioneel bij te dragen aan een verlaging van de stikstofdepositie in Natura2000-gebieden tot een niveau van ca. 1500 mol of daaronder, in combinatie met emissiereductie uit andere bronnen als verkeer en industrie. Dit niveau is bestuurlijk overeengekomen als een doelstelling te bereiken aan het eind van de 3^e beheerplanperiode (2027). Deze doelstelling zal intensief worden gemonitord. Bij het afwijken van de dalende depositielijn zullen extra maatregelen genomen worden.
2. Door die gezamenlijk te bereiken depositiereductie, ontstaat een garantie voor het realiseren van instandhoudingsdoelen op termijn, zodat flexibeler met Nb-wet-vergunningverlening voor individuele veehouderijbedrijven omgegaan kan worden;
3. Eén van de aspecten van het flexibeler vergunningsstelsel is dat de administratieve lasten voor veehouders en provincies in het kader van vergunningverlening Nb-wet beperkt kunnen blijven.

ONDERDELEN PROVINCIALE BELEIDSREGEL

Om de genoemde doelstellingen te bereiken bevat het plan de volgende onderdelen:

1. **Toepassing extra emissiearme technieken, verdergaand dan huidige generieke regels (AmvB-Huisvesting en IPPC).** Deze extra technieken houden in: voor alle nieuwe intensieve veehouderijstallen een emissiereductie- % op basis van Best Beschikbare Technieken ++ afgeleid uit de handreiking IPPC. Voor de varkenshouderij betekent dat 85% reductie. Voor pluimveehouderij wordt dat een meer gedifferentieerd percentage. Voor nieuwe melkveestallen een emissiereductie-% van -40% bij weidegang en -70% voor permanent opstallen, zodra technieken daarvoor beschikbaar zijn en opgenomen zijn in de Regeling Ammoniak en Veehouderij. De reductiepercentages gelden t.o.v. traditionele stallen. Aan het eind van de derde beheerplanperiode (omstreeks 2027) dienen alle stallen op een bedrijfslocatie (zowel nieuw als oud) gemiddeld aan deze emissie-eisen te voldoen.
2. **Opheffen piekbelastingen:** bedrijven die een hoge depositie veroorzaken (in principe >200 mol ten opzichte van de rand van het dichtstbijzijnde habitatype óf een hoge gemiddelde depositie) waarbij sprake is van meer dan 200 mol of van een gemiddeld zeer hoge depositie op het Natura2000-gebied zullen worden gesaneerd (d.m.v. technische maatregelen, verplaatsing, (gedeeltelijke) beëindiging) op basis van maatwerk en de specifieke situatie van het bedrijf. Aangezien niet alle bedrijven in één keer kunnen worden gesaneerd kan een tijdelijke vergunning van maximaal 5 jaar worden afgegeven. Het gaat in Noord-Brabant om in totaal 40-50 bedrijven die t.a.v. sanering in beeld zijn. In Limburg zijn dit naar schatting 25 tot 35 bedrijven in Noord- en Midden-Limburg en een onbekend aantal in Zuid-Limburg. Dit zijn vooral bedrijven die (heel) dicht bij randen van habitatypen gelegen zijn en ook voor het merendeel gelegen zijn, in de ecologische hoofdstructuur, in extensiveringsgebieden en Wav-zones. Uitvoering van de saneringsoperatie hangt onder meer af van de beschikbare middelen. Als deze niet voorhanden zijn, wordt de huidige situatie vergund.
3. **Depositiealdering door middel van een depositiebank:** bedrijven mogen ten opzichte van hun huidige depositieniveau groeien, mits de groei gecompenseerd wordt door uitruil van depositierechten met andere gestopte/stoppende veehouderijbedrijven. Deze uitruil is alleen toegestaan via de depositiebank. Bij saldering gelden de volgende regels:
  - o Salderen is verplicht boven de depositie die veroorzaakt wordt bij het niveau van het emissieplafond op basis van uitvoering van de AmvB huisvesting.
  - o Om ontwikkelingen dichtbij Natura2000-gebieden te beperken, is het niet mogelijk voor bedrijven boven de 5 mol om te salderen met gestopte bedrijven onder de 5 mol. Andersom is wel toegestaan: bedrijven onder de 5 mol mogen wel salderen met gestopte bedrijven boven de 5 mol.

- Salderingsvoorwaarden voor IV-bedrijven >5 mol worden gefaseerd per beheerplanperiode aangescherpt;
  - Voor alle sectoren geldt dat er gesaldeerd mag worden tot een niveau van maximaal 50 mol. Uitzondering geldt voor bepaalde melkrundveehouderij, die onder nader uit te werken voorwaarden (o.a. beheerfunctie binnen het gebied) boven de 50 mol hun bedrijf kunnen uitbreiden.
  - Voor gebieden met weinig veehouderijbedrijven is het de vraag of er wel depositierechten voorhanden zijn, aangezien het aantal gestopte bedrijven gering zal zijn. Voor deze gebieden zal worden bekeken of er een andere salderingsmethode toegepast kan worden, dan wel een andere oplossing gezocht kan worden.
  - De depositiebank gaat werken zodra daarin voldoende depositierechten voorhanden zijn. Partijen spannen zich in om – door een actief beleid van intrekking van vergunningen / melding bij gestopte bedrijven – de bank zo spoedig mogelijk te vullen.
  - Er zal nog naar een oplossing worden gezocht voor de interim-periode waarin de depositiebank nog onvoldoende gevuld is.
  - De depositiebank wordt gevuld met depositie van gestopte of gekrompen bedrijven, op basis van de depositie die bestond voor of op 7 december 2004. Voorwaarde is dat de bedrijven op genoemde datum nog actief waren.
4. **Monitoringssysteem:** er zal een monitoring van de voortgang van de depositievermindering per Natura2000-gebied opgezet worden. Onderdeel van de monitoring is een systematiek van “hand-aan-de-kraan”, waarbij bestuurlijk zal worden ingegrepen, dat indien ongewenste ontwikkelingen optreden die een te geringe afname of zelfs een toename van de depositie zouden betekenen. Bij een onvoldoende afname van de ammoniakdepositie zullen aanvullende maatregelen getroffen worden zodat de beoogde reductie wel wordt gerealiseerd.

HARDHEIDSCLAUSULE

Bij onderschrijving van voorliggend convenant is uitgegaan van de situatie rond de Natuurbeschermingswet 1998 op 29 september 2009. Relevante ontwikkelingen vanaf ondertekening tot implementatie van de provinciale beleidsregel kunnen leiden tot een geheel nieuwe situatie. Dit geldt concreet voor de ontwikkelingen m.b.t. de Crisis- en Herstelwet (CHW). Wanneer door de inwerkingtreding van de CHW een nieuwe situatie ontstaat, zullen partijen zich tot het uiterste inspannen om de afspraken uit het voorliggend convenant in te passen in de systematiek van de CHW. Uitgangspunt van dit convenant is dat er voldoende financiële middelen beschikbaar worden gesteld. Ook moet er ambtelijk nog een aantal punten verder worden uitgewerkt.

's-Hertogenbosch, 29 september 2009